

Valstybinių miškų sanitarinės būklės apžvalga 2018 m. pirmame pusmetyje

KĘSTUTIS GRIGALIŪNAS, Valstybinės miškų tarnybos Miško sanitarinės apsaugos skyrius vyriausiasis specialistas

Per pirmąjį šių metų pusmetį šalies valstybiniuose miškuose vabzdžių, ligų sukėlėjų, žvėrių, abiotinių ir kitų veiksnių pažeidimai užregistruoti 6134 ha, o tai 233 ha daugiau nei pernai tuo metu. 879 ha židinių atliktos sanitarinės apsaugos priemonės.

Vabzdžių pakenkimai užregistruoti 570 ha (apie 9 proc. visų židinių ploto). Žalingiausias buvo pušų spyglius graužiantis verpikas vienuolis. Kuršių nerijoje jie išplito apie 190 ha medynų, vikšrai pažeidė vidutiniškai apie 80 proc. medžių, o lajų vidutinė defoliacija siekė apie 60 proc. Žievėgraužio tipografo pažeidimai fiksuoti 173 ha. Židiniuose (161 ha) teko iškirsti apie 10754 m³ medienos. Lyginant su praėjusių metų šiuo pusmečiu, žievėgraužių židiniai sumažėjo 3,3 karto.

Per pirmą pusmetį buvo išdėstyta 4161 feromoninė gaudyklė ir 4858 m³ vabzdžiagaudžių medžių ar medienos. VMT Miško sanitarinės apsaugos skyriaus specialistų vykdomas žievėgraužio tipografo populiacijos sekimas parodė, kad pirmos generacijos skraidžiusių vabalų kiekis buvo labai panašus kaip ir pernai.

Miško želdinius ir žėlinius labiausiai niokojo pušiniai straubliukai (pažeidimai fiksuoti 153 ha). Židiniuose (130 ha) taikytos apsaugos priemonės. Išvengti didesnių pažeidimų padėjo profilaktinės priemonės: sodmenų šaknų apdorėjimas insekticidu ar mėšlo/molio tyre (apdorota per 11 mln. sodmenų), straubliukams gaudyti 413 ha kastos duobutės (iki liepos vidurio vidutiniškai vienoje duobelėje sugauti 295 vabalai). Pernai tuo laikotarpiu sugautas vidutiniškai 1091 vabzdys. Todėl galime teigti, kad šio kenkėjo populiacija šiemet yra 3 kartus mažesnė.

2244 ha plote medžius niokojo lėtinės grybinės ligos: 1135 ha – drebulinė pintis, 647 ha – uosių džiūtis. Antram šių metų pusmečiui liko 1683 ha šių židinių. Miško želdiniuose ir žėliniuose (234 ha) fiksuota paprastoji pušų spygliakritė.

Verpiko vienuolio kenkėjų nugrauztas pušynas

Neporinio verpiko vikšrų nugrauzti beržai Kuršių nerijoje

Šiemet žvėrys pažeidė 2274 ha miško arba 377 ha daugiau nei pernai per pirmą pusmetį (1897 ha). Pagrindiniai žalotojai yra elniniai žvėrys (2246 ha) – želdiniuose ir žėliniuose nukandžioti ūgliai (1379 ha), nulaupyta žievė 730 ha. Briedžiai 137 ha jaunuolynų aplaužė viršūnes.

Užregistruota 1046 ha plote abiotinių ir kitų veiksnių sukeltų pažeidimų (tai apie 17 proc. visų židinių ploto). Daugiausia (beveik 39 proc.) šios kategorijos pažeidimų, kaip ir kasmet, sukėlė vėjas – įvairiu intensyvumu išversti ir išlaužyti medžiai 407 ha plote. Šie padariniai likviduoti 262 ha. Stichinės sausros padariniai fiksuoti 356 ha, šalnos – 168 ha. Nuo gaisrų nukentėjo 49 ha valstybinių miškų.

Kaip ir kasmet, miškų sanitarinės būklės gerinimui iškabinatas 9481 inkilas, išvalyti 7614 ankstesniais metais iškeltų, aptverti 348 skruzdėlynai, atrinkti ir pažymėti 559 uoksiniai medžiai, 46 ha želdinių ir žėlinių įrengtos 45 stebyklos plėšriesiems paukščiams.

Nepalankiausia padėtis šių metų II pusmetyje numatoma lajų kenkėjų nugrauztuose, 2017 m. rudenį užmirkusiuose ar nuo stichinės šių metų sausros nukentėjusiuose medynuose, naujai įveistuose miško plotuose.

Valstybiniuose miškuose 2018 m. I pusmetyje užregistruoti pažeidimai (ha)

Pakenkimai	Naujai užregistruoti ir iš anksčiau likę chroniški pažeidimai	Atlikta apsaugos priemonių židiniuose
Vabzdžiai	570	291
Infekcinės ligos	2244	311
Gyvūnai	2274	11
Abiotiniai ir kt.	1046	266
Iš viso:	6134	879

Miškų sanitarinės būklės prognozė 2018 m. II pusmečiui

Medžių kenkėjas	2018 m. I pusmetis	Prognozė antram pusmečiui
Lajų	daug	Medžių lajų kenkėjų masinio dauginimosi židinių formavimuisi palankus karštas ir sausas pavasaris. Galimas naujų židinių aptikimas Dzūkijoje, Kuršių nerijoje ir kituose regionuose.
Liemenų	nedaug	Žievėgraužio tipografo plitimo rizika išlieka vėjo, sausros ar užmirkimo pažeistuose eglynuose.
Želdinių/žėlinių ir jaunuolynų	nedaug	Kenkėjų populiacijos ir daroma žala stabili daugelį metų.
Grybinės ligos	daug	Išliks dideli chroniškų ligų (uosių džiūtis, drebulinė pintis) pažeisti miško plotai.